

Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej

praca magisterska

Ogólna charakterystyka Wspólnej Polityki Rolnej

Wspólna polityka rolna jest jedną z najstarszych polityk Unii Europejskiej i przez wiele lat ukształtowała się jako najbardziej kompleksowa polityka społeczno-ekonomiczna Wspólnoty.^[1] Postanowienie o utworzeniu w Europie wspólnego rynku rolnego istniały jeszcze przed utworzeniem Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, jednak podstawowe zasady wspólnej polityki rolnej określone zostały dopiero w Traktacie Rzymskim 25 marca 1957 roku. Zasady te obejmują wszystkie działania podejmowane przez Wspólnotę Europejską, które dotyczą sektora rolnego.

Jednym z wielu powodów utworzenia wspólnej polityki rolnej było poprawa wyżywienia ludności powojennej Europy, a co za tym idzie zwiększenie produkcji rolnej.^[2] Ponadto stanowisko to wynikało także ze znacznego zacofania rolnictwa krajów członkowskich Wspólnoty. Przejawem tego zacofania była zła struktura agrarna, niskie wyposażenie rolników w maszyny i urządzenia a także wysoki stopień zasobów siły roboczej.^[3]

Wspólna polityka rolna prowadzi działania mające na celu ochronę rynku rolnego. Rolnictwo jest sektorem bardzo wrażliwym, wymaga specjalnego traktowania i przede wszystkim pomocy. W rolnictwie proces produkcji jest o wiele dłuższy niż w przemyśle czy handlu oraz jest obarczony często wpływami niezależnymi od człowieka, czynnikami naturalnymi. Nakłady

poniesione na rolnictwo zwracają się po dłuższym czasie niż w innych gałęziach gospodarki, a obrót kapitałem jest wolniejszy. Stwierdzono również, że rolnictwo nie ma warunków do sprostania konkurencji rynku światowego, dlatego też wykształciła się praktyka ochrony rolnictwa Unii Europejskiej przed konkurencją ze strony państw nie członkowskich oraz interwencji na rynkach wewnętrznych.^[4]

Wspólnota dążyła do europejskiego modelu rolnictwa oznaczającego rolnictwo konkurencyjne, nowoczesne, zróżnicowane, metody produkcji rolnej bezpieczne dla środowiska naturalnego, utrzymanie aktywnych ekonomicznie obszarów wiejskich oraz prostszą politykę rolną.

Polityka rolna jest najbardziej rozbudowaną polityką gospodarczą w UE, jednak też najbardziej kosztowną. W przeciwieństwie do innych sektorów gospodarki, które funkcjonują na zasadach rynkowych, rolnictwo jest szczególnie chronione i wspierane.

Polityka rolna Wspólnoty Europejskiej jest długookresową wspólną polityką zawierającą w sobie wysoki stopień państwowej interwencji, która zmierza do osiągnięcia celów socjalnych i ekonomicznych⁵.

Cele Wspólnej Polityki Rolnej

Podstawa włączenia rolnictwa do wspólnego rynku EWG były zapisy Traktatu Rzymskiego, który w art.39 wyznacza specyficzne cele wspólnej polityki rolnej. Są one następujące:

- zwiększenie produktywności rolnictwa w drodze wspierania postępu technicznego, racjonalny rozwój produkcji rolnej oraz optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
- zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, poprzez zbliżenie poziomu dochodów osób zatrudnionych w rolnictwie do dochodów osób

- zatrudnionych w innych działach gospodarki;
- stabilizacja rynków rolnych, a zatem cen i dochodów, wzrost produkcji powoduje, że na rynku może pojawić się nadmierna podaż. Nadwyżka jak i niedobór świadczą o niestabilnym rynku, aby zmniejszyć te wahania Wspólnota podjęła działania za pomocą systemu cen gwarantowanych i gwarantowanej sprzedaży produktów, na które nie ma zbytu;
- zapewnienie dobrego poziomu zaopatrzenia ludności w produkty rolne.

Do osiągnięcia wyżej wymienionych celów w ramach wspólnej polityki rolnej przewidziano środki, które polegają na skutecznej koordynacji wysiłków podejmowanych w ramach kształcenia, badań naukowych i upowszechniania wiedzy rolniczej oraz wspólnym działaniu na rzecz zwiększania poziomu konsumpcji niektórych produktów.,, W zależności od politycznej lub gospodarczej konieczności muszą być uwzględniane wybrane cele. Traktat nie [\[5\]](#) [\[6\]](#) hierarchizuje celów Wspólnej Polityki Rolnej, przez co określone cele mogą i w praktyce muszą być traktowane priorytetowo. Najważniejsze jest, by organy Wspólnoty realizując jeden cel minimalizowały negatywne skutki zastosowania pozostałych celów.’’[\[7\]](#)

Zasady Wspólnej Polityki Rolnej

Wspólna polityka rolna opiera się na trzech istotnych zasadach: zasada jedności, preferencji Wspólnoty i finansowej solidarności.

- Zasada jedności rynków oznacza swobodny przepływ towarów rolnych pomiędzy państwami członkowskimi, handel w ramach Wspólnoty powinien być nieskrępowany jak w granicach kraju członkowskiego. W myśl tej zasady produkty przemieszczają się w UE bez przeszkód, ponieważ zostały zniesione cła, ograniczenia ilościowe, podatki oraz subwencje krajowe. Zastosowanie tej zasady wymagało

ujednolicenie systemów cen, pomocy bezpośredniej, jednolitych reguł konkurencji, zharmonizowania norm administracyjnych, przepisów fitosanitarnych i weterynaryjnych, a także przyjęcia wspólnych reguł w handlu produktami rolnymi z krajami trzecimi.

- Zasada preferencji Wspólnoty oznacza pierwszeństwo zbytu na rynku Wspólnoty dla własnych produktów rolnych. Chroni wspólny rynek Wspólnoty przed tanim i prowadzonymi na wielką skalę importem z krajami trzecimi, aby zapewnić europejskim rolnikom odpowiedni poziom dochodów, a także przed fluktuacjami cen na rynkach światowych, aby zapewnić stabilność rynków rolnych Wspólnoty. Celem jednak najważniejszym jest jednak zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego. Ze względu na to wprowadzono system zmiennych opłat wyrównawczych i system subwencjonowania eksportu produktów europejskich do krajów trzecich. Mechanizmami nie były objęte wszystkie wspólne organizacje rynków rolnych, lecz tylko organizacje najbardziej chronione, ponieważ niektóre z nich odwoływały się do mniej protekcyjnego systemu ceł.^[8]

Zasada solidarności finansowej polega na ponoszeniu kosztów wspólnej polityki rolnej solidarnie przez wszystkie kraje członkowskie, bez względu na terytorialny i rzeczowy aspekt wykorzystania środków finansowych w ramach tej polityki.

Struktura Wspólnej Polityki Rolnej

Podczas konferencji państw członkowskich w Stresie w 1958 roku ustalono, że wspólna polityka rolna obejmuje dwa rodzaje polityk: politykę strukturalną (polityka rozwoju obszarów wiejskich) i politykę rynków rolnych.^[9] W celu prowadzenia tych polityk wspólna polityka rolna wykorzystuje różne środki organizacyjne i ekonomiczne.

[1] M. Burnat: Zrozumieć negocjacje, KPRM, Warszawa 2001.

[2] M. Brzóska: Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej, Instytut Europejski, Łódź 1998, s.15..

[3] D. Czykier- Wierzba: Rolnictwo Polskie a integracja z Unią Europejską, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1995, s.9.

[4] J. Rowiński: Szanse i zagrożenia polskiego rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego po wstąpieniu Polski do UE, IERiGŻ, Warszawa 2000.

[5] A. Jurewicz, B. Kozłowska, E. Tomkiewicz: Polityka Rolna Wspólnoty Europejskiej w świetle ustawodawstwa

[6] orzecznictwa, SCHOLAR, Warszawa 1995, s.45.

[7] El. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec: Unia Europejska- przygotowanie Polski do członkostwa, rozdz.5, Warszawa 2001.

[8] J. Borowiec, K. Wilk: Integracja Europejska, , Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Wrocław 2005, rozdz.11, s.347.

[9] J. Borowiec, K. Wilk: op. cit.

Dla osób szukających pomocy w pisaniu prac z różnych dziedzin polecamy serwis [pisanie prac](#) z prawa, administracji, zarządzania, marketingu, pedagogiki i wielu innych dziedzin.